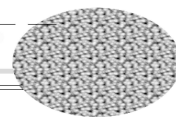

اسناد مشروطیت

متصل می‌دارد و علایق مابین دولت و ملت را متین و محکم می‌سازد.

مجلسی که مظهر افکار عامه و احتیاجات اهالی مملکت است. مجلسی که نگهبان عدل و داد شخص همایون ماست، در حفظ ودایعی که ذات واجب‌الوجود به کف کفایت ما سپرده، امروز روزی است که یقین داریم روسای محترم ملت و وزرای دولت خواه دولت و امنا و اعیان و تجار و عموم رعایای صدیق مملکت در اجرای قوانین شرع انور و ترتیب و تنظیم دوایر دولتی و اجرای اصلاحات لازمه و تهیه‌ی اسباب و لوازم امنیت و رفاهیت قاطبه‌ی اهالی وطن ما بکوشند و هیچ منظوری نداشته باشند جز مصالح دولت و ملت و منافع اهالی و مملکت.

و البته می‌دانید که نیت بر اساس مقدسی است که به ملاحظات شخصی مشوب و مختل نشود و با اغراض نفسانی فاسد نگردد. حالا بر انتخاب‌شدگان است که تکالیف خود را چنانچه منظور نظر دولت و ملت است، انجام بدهند. بدیهی است که هیچ کدام از شما منتخبین انتخاب نشدید مگر به واسطه‌ی تفوق و رجحانی که از حیث اخلاق و معلومات بر اغلب از مردم داشته‌اید و خود این نکته باعث اطمینان خاطر و قوت قلب ماست و رجاء واثق داریم که با کمال دانش و بینش و بی‌غرضی در این جاده‌ی مقدس قدم خواهید زد و تکالیف خود را با کمال صداقت و درستی انجام خواهید داد. ولی با وجود این چون قاطبه‌ی اهالی را مثل فرزندان خود دوست داریم و نیک و بد آن‌ها را نیک و بد خودمان می‌دانیم و در خشنودی و مسرت و غم و الم آن‌ها سهیم و شریکیم، باز لازم است خاطر شما را به این نکته معطوف داریم که تا امروز نتیجه‌ی اعمال هر کدام از شماها فقط عاید به خودتان بود و بس. ولی از امروز شامل حال هزاران نفوس است که شماها را انتخاب کرده‌اند و منتظرند که شماها با خلوص نیت و پاکی عقیدت به دولت و ملت خود خدمت نمایید و از اموری که باعث فساد است، احتراز نمایید. پس باید کاری بکنید که در پیش خدا مسوول و در نزد ما شرمنده و خجل نباشید.

این پند و نصیحت ما را هیچ‌وقت فراموش مکنید و آنی از مسوولیت بزرگی که بر عهده گرفته‌اید، غافل نباشید و بدانید که خداوند متعال ناظر حقیقی اعمال ماهاست و حافظ حق و حقانیت دست خدا همراه شما. بروید مسوولیتی را که بر عهده گرفته‌اید با صداقت و درستی انجام بدهید و به فضل قادر متعال و توجه ما مستظهر و امیدوار باشید.

هیجدهم شعبان المعظم ۱۳۲۴

۱- متن فرمان مشروطیت به مهر و امضای مظفرالدین شاه جناب اشرف صدراعظم

از آن‌جا که حضرت باری تعالی جل شانه سر رشته‌ی ترقی و سعادت ممالک محروسه‌ی ایران را به کف کفایت ما سپرده، و شخص همایون ما را حافظ حقوق قاطبه‌ی اهالی ایران و رعایای صدیق خودمان قرار داده، لہذا، در این موقع که رأی و اراده‌ی همایون ما بدان تعلق گرفت که برای رفاهیت و امنیت قاطبه‌ی اهالی ایران و تشدید و تأیید مبانی دولت، اصلاحات مقتضیه به مرور در دوایر دولتی و مملکتی به موقع اجرا گذارده شود، چنان مصمم شدیم که مجلس شورای ملی از منتخبین شاهدگان، علما، قاجاریه، اعیان، اشراف، ملاکین، تجار و اصناف، به انتخاب طبقات مرقومه، در دارالخلافه‌ی تهران تشکیل و تنظیم شود، که در مهام امور دولتی و مملکتی و مصالح عامه و احتیاجات قاطبه‌ی اهالی مملکت به‌توسط شخص اول دولت به‌عرض برساند، که به صحنه‌ی همایونی موشح و به‌موقع اجرا گذارده شود. بدیهی است که، به‌موجب این دست‌خط مبارک، نظام‌نامه و ترتیبات این مجلس و اسباب و لوازم تشکیل آن را موافق تصویب و امضای منتخبین از این تاریخ مرتب و مهیا خواهد نمود که به صحنه‌ی ملوکانه رسیده و بعون الله تعالی مجلس شورای مرقوم که نگهبان عدل ماست، افتتاح و به اصلاحات لازمه‌ی امور مملکت و اجرای قوانین شرع مقدس شروع نماید. تا قاطبه‌ی اهالی از نیات حسنه‌ی ما که تماماً راجع به ترقی دولت و ملت ایران است، کما ینبغی مطلع و مرفه‌الحال مشغول دعاگویی دوام این دولت و این نعمت بی‌زوال باشند.

در قصر صاحبقرانیه، به تاریخ ۱۴ شهر جمادی الثانیه‌ی ۱۳۲۴ هجری در سال یازدهم سلطنت ما.

۲- خطابه‌ی مظفرالدین شاه برای مشروطیت

بسم‌الله الرحمن الرحیم
جناب اشرف صدر اعظم این خطابه عین فرمایشات خودمان است.

۱۸ شهر شعبان ۱۳۲۴

جای امضای مظفرالدین شاه

مَنْتَ خدای را که آن‌چه سال‌ها در نظر داشتیم، امروز بعون‌الله تعالی از قوه به‌فعل آمد و به انجام آن مقصود مهم به عنایات الهیه موفق شدیم. زهی روز مبارک و میمونی که روز افتتاح مجلس شورای ملی است.

مجلسی که رشته‌های امور دولتی و مملکتی را به هم مربوط و